

การพัฒนาแบบการบริหารจัดการด้านงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราช

เจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วันฤดี ปุยะดี อุดม รัตนอัมพรโสภณ และ สถาพร พงษ์พิบูล

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

THE MODEL DEVELOPMENT OF THE CAREERS MANAGEMENT TOWARD

THE EXCELLENT SCHOOL IN THE PROJECTS INITIATE

BY HER ROYAL HIGHNESS PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN

Wanruedi Puyati, Udom rattanapornsopon and Sataporn Pruetikul

Educational Administration, Burapha University, Thailand

E-mail address: wantui2066@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) 23 มิถุนายน 2562

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 22 ธันวาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 26 มิถุนายน 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการด้านงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เชิงลึกในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3 โรงเรียน จำนวน 15 คน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแบบด้วยเทคนิคเดลฟายโดยใช้ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและครู จำนวน 8 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบที่ได้ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่
 - 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 22 ขั้นตอนย่อย
 - 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 15 ขั้นตอนย่อย
 - 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 15 ขั้นตอนย่อย
 - 4) ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มี 11 ขั้นตอนย่อย และ
 - 5) ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ มี 18 ขั้นตอนย่อย โดยในแต่ละองค์ประกอบมีกระบวนการบริหารจัดการตาม

หลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหา รวม 5 องค์ประกอบ 81 ขั้นตอนย่อย

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและมีขั้นตอนเหมือนกับรูปแบบที่สร้างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการด้านการงานอาชีพ ความเป็นเลิศ โรงเรียนโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

Abstract

The purposes of this research were to; develop model and verifying the appropriateness of the careers management toward the excellent school in the projects initiate by Her Royal Highness Princess Mahachaki Sirindhorn. The research procedures consisted of three steps as follow; Step1: Study related documents and in-depth interviews in three best practices school of fifteen people. Step 2: Develop model by Delphi Technique to get results from opinions of seventeen experts, and Step 3: Verifying the appropriateness of the model by focus group technique from school administrators and teachers of eight people. The statistical devices used for the data analysis were percentage, median and interquartile rang.

The results were;

1. The model were 5 elements, each element consist of 4 steps of Quality Cycle process: 1) Plan 2) Do 3) Check and 4) Action, and with 81 sub-steps; 1) Management aspects with 22 issues 2) Curriculums and learning activities with 15 issues 3) Quality of learners with 15 issues 4) Participation of network partners with 11 issues and 5) Result and achievements with 18 issues.

2. The results of validated was appropriate and feasible for implementation in the same model as it was validated by experts.

Keywords: The Model Development, The Careers Management, The Excellent School, The Projects Initiate by Her Royal Highness Maha Chakri Sirindhorn

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ ในช่วงระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา ซึ่งในมิติของเป้าหมายนั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร นอกจากนี้ยังมุ่งเตรียมเยาวชนให้ตระหนักรู้เกี่ยวกับความถนัด และศักยภาพของตนเอง มองเห็นภาพอนาคตเกี่ยวกับอาชีพของตนเองได้ โดยผู้เรียนควรได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเชื่อมต่อสู่ระดับอุดมศึกษา ส่วนในมิติของกระบวนการนั้นเพื่อเป็นการเตรียมเยาวชน หลักสูตรและแนวการจัดการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในวิชาชีพต่างๆ อย่างหลากหลาย ฝึกทักษะและเตรียมคุณลักษณะเพื่อการประกอบอาชีพ (ฐิติรัตน์ เขียวสุวรรณ, 2556, หน้า 2)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 - 2559) ซึ่งเป็นการรายงานผลการดำเนินงานโดยภาพรวมในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่า เด็กและเยาวชนยังไม่ได้ รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยหลายๆ ด้าน ทั้งจำนวนครูที่ไม่เพียงพอกับจำนวน นักเรียน โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล ข้อจำกัดในเรื่องความรู้ความสามารถของครู วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในหลายๆ พื้นที่การสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้ปกครองก็ไม่สามารถทำได้เต็มที่ เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองเองยังมีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งสัมพันธ์และสอดคล้องกับผลการ พัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2545-2549) กล่าวคือ เด็กและเยาวชนในถิ่น ทุรกันดารได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการและการอาชีพอย่างต่อเนื่อง และคุณภาพของ การศึกษายังคงเป็นปัญหา ทำให้เกิดตัวชี้วัดหนึ่งคือการเสริมสร้างศักยภาพทางด้านการงานอาชีพ โดยนำ ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ไปใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวัน ซึ่งเมื่อสิ้นสุดผลการดำเนินงาน ในช่วงแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 - 2559) พบว่า มีโรงเรียนเพียงส่วนหนึ่ง สามารถผลิตผลผลิตทางการเกษตรเพื่อส่งเข้าโครงการอาหารกลางวันได้เพียงพอตามเป้าหมาย (สำนักงาน โครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2559, หน้า 19) และตลอดระยะเวลา 30 ปี ของการดำเนินงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โครงการฯ ได้มีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ สามารถผลิตอาหารให้นักเรียนนำมาประกอบอาหารได้บริโภคเดือนละ 1 ครั้ง เพิ่มเป็นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จนกระทั่งครบทุกวัน และจากรายงานผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและโครงการที่ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ประจำปี งบประมาณ 2559 พบว่าปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อการ ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันสนับสนุนอาหารกลางวันทุกโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเข้าร่วมหลาย โครงการ มีกิจกรรมหลายกิจกรรม ทำให้โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการได้ดีทุกเรื่อง หรือเกิดปัญหาจาก

อุทกภัย ทำให้การทำงานในบางครั้งไม่ทันเวลาเนื่องจากภาระงานที่แตกต่างกัน บางโรงเรียนไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการที่ให้นำรายได้หรือผลผลิตไปช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาภาวะทุพโภชนาการก่อน ทำให้โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหภาวะทุพโภชนาการอย่างจริงจังต่อเนื่องทุกโรงเรียน (กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา, 2560, หน้า 3)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนากำลังคนของชาติในระยะยาวให้มีขีดความสามารถและศักยภาพ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความสำคัญและเตรียมความพร้อมด้านวิชาชีพให้ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ จึงกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเตรียมคนให้มีทักษะและศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 3) โดยจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น ทั้งทักษะทางวิชาการและทักษะทางอาชีพอย่างต่อเนื่อง (ขวลิต โพธิ์นคร, 2560) ให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจ กำหนดทิศทางการอนาคตเกี่ยวกับอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและศักยภาพของตนเอง (จิตรัตน์ เขียวสุวรรณ, 2556, หน้า 2)

การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ควรมีรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่ง Morgan (2008) พร็ัมเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556 ,หน้า 37) ได้กล่าวถึงลักษณะและรูปแบบของสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ (excellent school) เกิดจากการมีโครงสร้างถูกต้องตามกฎหมายโครงสร้างระบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนทุกคน หรือนั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีทีมงานมืออาชีพที่เข้มแข็ง มีการเรียนการสอนที่เน้นรูปแบบและความความต้องการที่แตกต่าง มีหลักสูตรที่หลากหลายไม่มุ่งเน้นเฉพาะวิชาหลัก มีการจัดสรร/ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ มีส่วนร่วมและความผูกพันจากครอบครัวผู้ปกครองชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Fiorello (2012) ที่กล่าวว่าโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ (an excellent school) จะทำให้ความคาดหวังและมีเกณฑ์/ลักษณะที่สมบูรณ์แบบสามารถเป็นที่พึงพาของโรงเรียนอื่นๆ ได้ ความเป็นเลิศทางการศึกษาเป็นการดำเนินงานที่สร้างคุณค่าแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ลักษณะขององค์การที่มีความเป็นเลิศนั้นมีกระบวนการผลิตและผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง มีมาตรฐานสูง (ช่วงโชติ พันธุเวช , 2552, หน้า 18) มีการตรวจสอบติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพภายใน โดยใช้การบริหารจัดการตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพที่ได้รับการยอมรับของหน่วยงานต่างๆ ไป ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศใช้ควบคุมและพัฒนากระบวนการขององค์กรอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย การวางแผน (Plan: P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do: D) ร่วมกัน ตรวจสอบ (Check: C) และร่วมกันปรับปรุง (Act: A) ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560, 129 – 160)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานด้านการงานอาชีพในโรงเรียนของผู้วิจัยและโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กลุ่มภาคกลาง ให้การบริหารโรงเรียนมีคุณภาพเกิดประสิทธิผล เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคมและนำรูปแบบไปใช้ในโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

คำถามในการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีองค์ประกอบอะไรบ้าง และมีลักษณะอย่างไร
2. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นอย่างไร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะช่วยในการบริหารจัดการของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการงานอาชีพให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์
2. หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่พัฒนาขึ้น ไปเป็นแนวทางการส่งเสริมโรงเรียนในสังกัด โดยมีการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนด้านการงานอาชีพ

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศและ การงานอาชีพ

2. ศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพ จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเขาสองกล้อง โรงเรียนวัดพลอยกระจ่างศรี จังหวัดนครนายก และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนายาว จังหวัดฉะเชิงเทรา

3. ออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพ

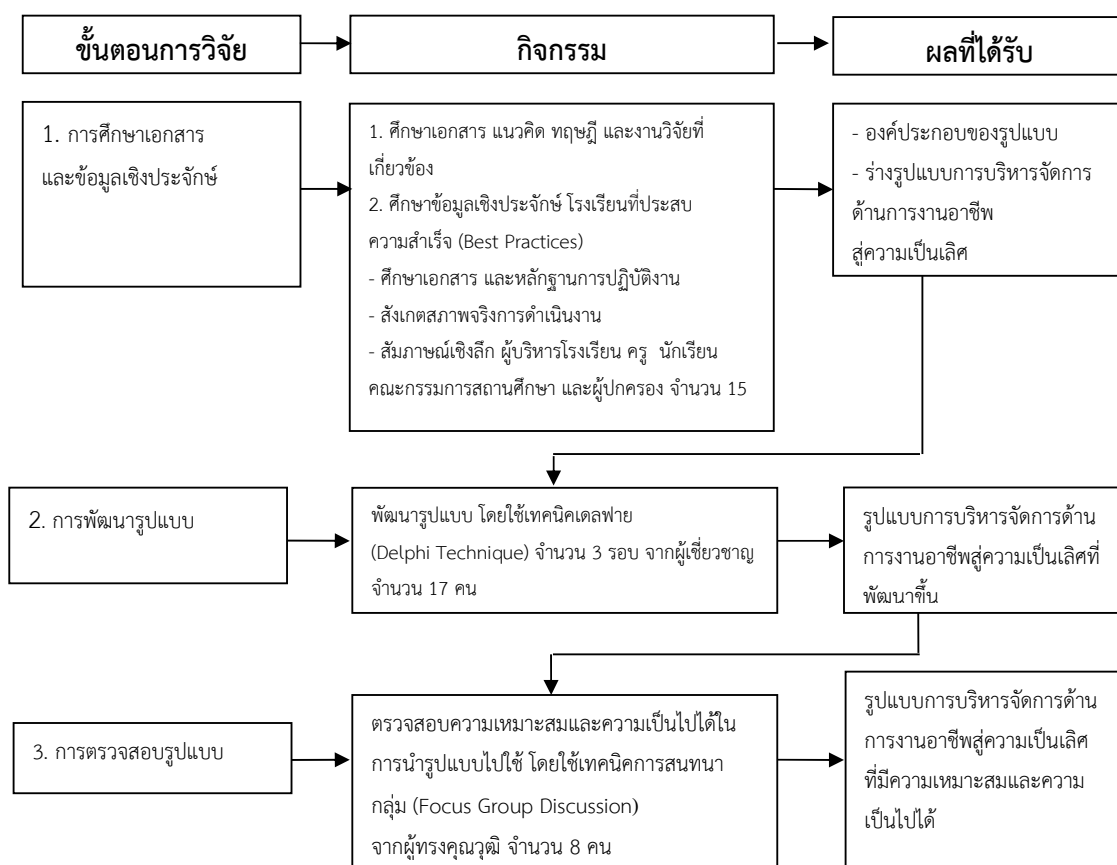
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) มีรายละเอียดดังนี้

รอบที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มีลักษณะปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยอิสระ

รอบที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามรอบที่ 1 มาวิเคราะห์คำตอบ โดยคัดเลือกข้อความที่เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป รวมกับข้อสรุปจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไว้ตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale questionnaire) โดยผู้วิจัยกำหนดช่องเหตุผลเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

รอบที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม พร้อมทั้งระบุตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ทราบคำตอบของกลุ่มและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใดเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณา ทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้ง ถ้าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มและยืนยันคำตอบเดิมให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนอธิบายเหตุผลประกอบ โดยคัดเลือกข้อความที่ค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) 1.50 ลงมาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบเพื่อยืนยันความเหมาะสมในการนำรูปแบบไปใช้ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนโครงการพระราชดำริ จำนวน 8 คน

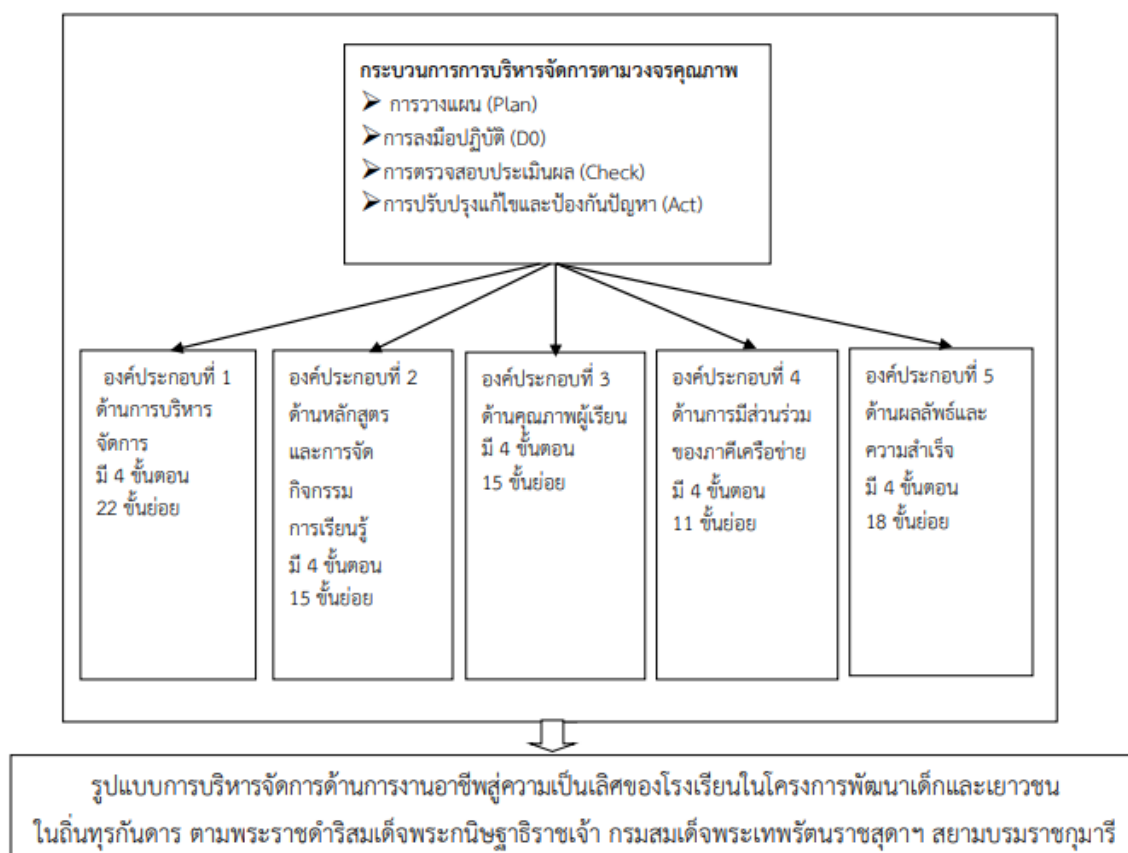

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) 2) การลงมือปฏิบัติ (Do) 3) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหา (Action) มีรายละเอียดประกอบไปด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการ มี 22 ขั้นตอน 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 15 ขั้นตอน 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 15 ขั้นตอน 4) ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย มี 11 ขั้นตอน และ 5) ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ มี 18 ขั้นตอน โดยองค์ประกอบแต่ละด้านมีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การตรวจสอบประเมินผล และ 4) การปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหา รวม 5 องค์ประกอบ มีขั้นตอนย่อยทั้งหมด 81 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและมีขั้นตอนเหมือนกับรูปแบบที่สร้างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ คือ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และผลลัพธ์และความสำเร็จ โดยในแต่ละด้านมีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหา (Action)

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีประเด็นในการ

อภิปรายผล ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 22 ขั้นตอน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งนี้ อาจเป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลให้รับรู้จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสม และชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาปรากฏการณ์และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25: กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่ วิทยาคม (สุพิศ ไสภา, 2560) พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเกิดความยั่งยืน มีระบบการวางแผนที่เป็นรูปธรรมโดยการวิเคราะห์ SWOT Analysis สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับ อารุง จันทวานิช (2547 หน้า 4-10) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ กล่าวว่า กรอบทิศทางการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพตามกรอบแนวคิดในมิติองค์ประกอบเชิงระบบ มีจำนวน 14 องค์ประกอบ ในส่วนของปัจจัยหลักความสำเร็จ (Critical Success Factors: CSFs) ซึ่งเป็นเป้าหมายความสำเร็จ สำคัญของแต่ละองค์ประกอบ จำนวน 38 ปัจจัยหลักความสำเร็จ รวมทั้งกำหนดดัชนีชี้วัด (Key Performance Indicators: KPIs) ของแต่ละปัจจัยหลักความสำเร็จ เพื่อให้โรงเรียนทราบถึงวิธีการในการวัดความสำเร็จ

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 15 ขั้นตอน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งนี้ อาจเป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ และวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสม ได้อย่างชัดเจน ในการใช้วิธีการ รูปแบบ หรือแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการออกแบบหลักสูตร วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการออกแบบวิธีและรูปแบบของการประเมินผลสัมฤทธิ์เจตคติหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง มีการเสริมสร้างทักษะด้านการงานอาชีพและทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสนองวิสัยทัศน์และจุดเน้นเฉพาะของโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน เกศินี ชิวปริษา (2540) ได้อธิบายคุณลักษณะของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การที่สถานศึกษามีการวิเคราะห์ และวางแผน พัฒนาหลักสูตร ตลอดจนสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา มีการกำกับติดตามประเมินการใช้

หลักสูตร นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนจนได้หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น มีสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทและสภาพของชุมชน

1.3 ด้านคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 15 ขั้นตอน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลให้รับรู้จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมและชัดเจน โดยการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพที่มีความเป็นเลิศนั้น ผลลัพธ์ของผู้เรียนจะเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรมจริยธรรม และสุขภาพพลานามัย ตามคุณลักษณะของผู้เรียน คือ ดี เก่ง มีสุข ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมกันในทุกด้าน ทั้งนี้การพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการจัดกิจกรรมด้านการงานอาชีพ ให้ผู้เรียนแสดงออกตามความถนัดและสนใจ ตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภากงคักกลาง (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนขามสะแกแสง อำเภอขามสะแกแสง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านการจัดการมีการจัดแบ่งหน้าที่/แบ่งงานกันทำในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ส่วนด้านความรับผิดชอบ นักเรียนมีความสำเร็จของงาน การปฏิบัติงานมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดจิตสำนึกที่ดี สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ผลการวิจัยพบว่า มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 11 ขั้นตอน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลให้รับรู้จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของแต่ละสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจน โดยในการพัฒนาความร่วมมือและสร้างเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงานด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศควรมีวิธีการ รูปแบบ หรือแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่าย โดยมุ่งเน้นไปในการจัดการศึกษาสู่การพึ่งพาตนเองไปพร้อมกับด้านอื่นๆ เป็นการให้ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมในทุกกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันจากการลงมือปฏิบัติ ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ จะถูกถ่ายทอดลงสู่ชุมชนนำไปใช้พัฒนาชุมชนของตนเองได้ เป็นการเสริมสร้างพลังและความเข้มแข็งของชุมชน นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง ทำให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ

พรชัย เจตามานและคณะ (2560, หน้า 8) สรุปไว้ว่า การสร้างองค์กรให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และร่วมกันทำงานเพื่อผลักดันการจัดการที่มีประสิทธิภาพจะต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการเข้าสู่การทำงาน การศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านผลลัพธ์และความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า มีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 18 ขั้นตอน โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลให้รับรู้จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคการดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์และความสำเร็จของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมและชัดเจน การมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกษตร การสหกรณ์ การแปรรูปอาหาร และงานอาชีพในโรงเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของแต่ละระดับชั้น จึงจะเกิดคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ตามเป้าหมายหลักที่ 4 ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ อันทรงส่งผลให้เกิดโครงการและกิจกรรมที่โดดเด่น เป็นแบบอย่างและนำไปขยายผลสู่โรงเรียนอื่นและชุมชน นอกจากนั้นการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในโรงเรียนโดยการยกย่อง เชิดชูเกียรติบุคคลและทีมงานที่เป็นต้นแบบการปฏิบัติงาน และการรายงานข้อมูลสารสนเทศและผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบจะนำไปสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับ Nonthanawong (2009) ได้สรุป ไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จะต้องสร้างความเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ มีการปรับปรุงและพัฒนาระบบ และเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านผลผลิต ได้แก่ ผลลัพธ์การดำเนินงานของโรงเรียน

2. การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและมีขั้นตอนเหมือนกับรูปแบบที่สร้างขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เพราะรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และผลลัพธ์และความสำเร็จ ซึ่งครอบคลุมการบริหารจัดการไว้ครบถ้วน โดยในแต่ละด้านมีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุงแก้ไขและป้องกันปัญหา (Action) ซึ่งช่วยให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะนำไปสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับ Hoy and Miskel (2013, p.301) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ ลิสตัน (Liston, p.146) ที่ได้ศึกษารูปแบบของโรงเรียนคุณภาพว่า จะต้องมีการประเมินและ

ทบทวนกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อตรวจสอบว่ามีสิ่งใดบ้างที่ต้องปรับปรุง เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้น นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ Nonthanawong (2009) ที่ได้สรุปไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบ สอดคล้องกับ Peters, Waterman&Phillips (1980), Longman (1987), Collins (2001, พรีเมรา วราพันธุ์พิพิธ (2556, หน้า 16) ให้ความหมายความเป็นเลิศ (excellence) ว่า หมายถึง คุณภาพระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่น เป็นที่พึงพอใจและยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง สามารถเป็นแบบอย่างของงานชนิดเดียวกันได้ รวมทั้งสามารถดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ค้นพบจากการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนในการพัฒนาครูผู้สอนในสังกัดให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมด้านการงานอาชีพที่หลากหลาย โดยเชื่อมโยงจากนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติจริงในการกำหนดแผนงาน โครงการ และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษาทุกแห่ง
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเชื่อมโยงนโยบาย เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องให้เข้าไปสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจริงจัง เช่น การประสานงานรับนักศึกษาฝึกสอนในสาขาที่เกี่ยวข้องเข้ามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การสนับสนุนทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดความเป็นไปได้ในการดำเนินงานสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษาให้เพียงพอ โดยคำนึงถึงขนาดระดับขั้นที่เปิดสอน และบริบทของโรงเรียน เป็นต้น
3. โรงเรียนจะต้องส่งเสริมกิจกรรมด้านการงานอาชีพ มุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติและฝึกทักษะกระบวนการกลุ่มตามวัย โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสนองวิสัยทัศน์และจุดเน้นเฉพาะของโรงเรียน ให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามผลและสานต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการด้านการงานอาชีพสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการงานอาชีพ และเป้าหมายหลักหรือจุดเน้นการดำเนินงานด้านอื่นเพื่อสร้างรูปแบบเฉพาะที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา. (2560). ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามโครงการอาหารกลางวัน และโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจากกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2559. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- เกศินี ชิวปริษา. (2540). การศึกษาการดำเนินงานทางวิชาการ ในสถานศึกษาที่ได้รับการรางวัลพระราชทาน สังกัดกรมอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวลิต โพธิ์นคร. (2560). ห้องสมุดดิจิทัลกับการก้าวสู่ยุค Thailand 4.0. ใน การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2559 และประชุมวิชาการ. สืบค้น 12 ธันวาคม 2560, จาก <http://km.li.mahidol.ac.th/thai-studies-in-thailand-4-0/>
- โชติช่วง พันธ์เวช. (2551). แม่แบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอมมหาวิทยาลัยสวนสุนันทา.
- ฐิติรัตน์ เชี่ยวสุวรรณ. (2556). สูงเม่นโมเดล-ต้นแบบการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรชัย เจตามาน, และคณะ. (2560). การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม, 16(2), 199-206.
- สุกัญญา คุ่มกลาง. (2553). การดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนขามสะแกแสง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร* (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- สุพิศ โสภา. (2560). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำตามแนวทางการจัดทำทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2559). *แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2560-2569)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อำรุง จันทวานิช. (2547). *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Collins, J. (2001). *Good to Great*. London: Random House.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). *Education administration: Theory research and Practice* (9th ed.). Singapore: McGraw-Hill.
- Longman, F. (1987). *Born to pay: the new politics of aging in America*. Boston, MA: Houghton Mifflin.
- Morgan, F. (2008). *What makes an Excellence school?*. Retrieved, 2018, January 10, from <http://kcsdblog.wordpress.com/2008/01/01/what-makes-an-excellent-school/>
- Nonthanawong, P. (2009). *Alternative: Personnel Administration in Municipal Schools In Khon Kaen* (Master's thesis). Loei Rajabhat University.
- Peters, T. J., Waterman, R.H. & Phillips, J.J. (1980). *Structure is not organization*. New York: M. Wiener